

Forslag til tiltak i handlingsplan 2025–2028

Tabellene viser tiltak, prioritert område, ansvarlig rådsområde og samarbeid. **Tiltakene med grønn bakgrunn er prioritert inn i økonomiplan og budsjett for 2025 og klimabudsjettet 2025**, mens tiltakene markert med rød bakgrunn og to stjerner ikke har avklart prioritering og finansiering, eller som går ut over 2025 og budsjettet for 2025 og som det jobbes videre med å konkretisere. Det skilles på tiltak i egen virksomhet og tiltak rettet mot samfunnet.

Tiltakene er kategorisert etter satsingsområdene, i tillegg er det en kategori med generelle tiltak.

Flere av tiltakene vil kreve samarbeid på tvers av avdelinger og rådsområder. Listen over samarbeid er ikke uttømmende.

Generelle tiltak

Virksomhet

Tiltak	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Miljøfyrtårn-sertifisere virksomheten	Finans og organisasjon	Plan, kulturminner, klima og miljø
Forbedre kontraktoppfølging på klima og miljø	ANSKA	Finans og organisasjon
Miljøkrav i anskaffelse når det gjelder å redusere bruken av plast og øke andel fornybare og gjenvunnet materiale	ANSKA	Finans og organisasjon
Krav til bærekraftig drevet skogbruk	ANSKA	Finans og organisasjon
Krav til miljømerking av produkter	ANSKA	Finans og organisasjon
Reduksjon av klimagassutslipp fra avfalls- og renholdstjenester	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Reduksjon av klimagassutslipp fra tannhelse	Kultur, tannhelse og frivillighet	Ikke planlagt
Svanemerket vaskehall	Samferdsel	Ikke planlagt
Oppdatere anskaffelsesstrategien i henhold til aktuelle miljø- og klimakrav og ambisjon om 35 % miljøvekting i politisk plattform**	ANSKA	Plan, kulturminner, klima og miljø, Finans og organisasjon

Samfunn

Tiltak	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Veiledning og kompetanseheving for kommunene om by- og tettstedsutvikling med natur og klima som tematikker	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Flere tilskuddsordninger kan bidra til å styrke sirkulære verdikjeder. Flere ordninger er innrettet med dette som en av prioriteringene.	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Ikke planlagt
Missions satsing – arbeid med å styrke sirkulære verdikjeder	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Ikke planlagt
Grønne arrangementer	Plan, kulturminner, klima og miljø	Alle
Gjennomføre klimaundersøkelse i befolkningen i Akershus	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Klimapiloter i skolene – holdningstiltak mot ungdommen i skolene	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse

Øke kompetanse om klimabudsjettering og klimaregnskap i kommunene	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utvikle indikatorer for klimadashbord, inkludert areal og mobilitet	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel
Utarbeide indikatorer for indirekte utslipp i samarbeid med kommunene	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Styrke klimanettverk i kommunene	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Klimapartnere	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Støtte klimasatsprosjekter i kommunene	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Støtte FoU og prosjekter som støtter opp under HP klima	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Fremme Akershus som et foregangsfylke innen sirkulær økonomi gjennom arrangement og partnerskap	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt

Areal og natur

Virksomhet

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Bidra til å utvikle metode og veileder for arealnøytralitet i bygg- og infrastruktur-prosjekter**	4.1.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel; Finans og organisasjon

Samfunn

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Bistå kommunene med arealanalyser som kan gi grunnlag for planvask	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Vurdere nullvisjon for nedbygging av myr, høybonitetsskog og dyrkbar mark samt avvikling av torvuttak i regional planlegging	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Kartlegging av karbonrike arealer	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Øke restaurering av Oslofjorden og spesielt marine naturtyper gjennom Oslofjordsatsingen	4.1.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utvikle metodikk for å kartlegge transformasjonsområder i kommunene	4.1.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt

Kartlegging av restaurerbar natur	4.1.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utvikle arealregnskap for Akershus, Buskerud og Østfold og øke kompetanse om areal og natur i kommunene	4.1.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Økt kompetanse om karbonbinding i jord og skog for kommunene	4.1.4	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Plan, kulturminner, klima og miljø
Utvikling av verktøy for klimavennlig arealbruk	4.1.1, 4.1.2, 4.1.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utarbeide handlingsplan for natur	4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4	Plan, kulturminner, klima og miljø	Alle
Tilskuddsordning jordhelse og karbonbinding i landbruket	4.1.4	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Ikke planlagt
Bidra til å utvikle arealnøytralitet som strategi i samarbeid med kommunene**	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Skolene oppfordres til å tilrettelegge for prosjekter knyttet til naturmangfold og restaurering av Oslofjorden**	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse
Øke kompetanse om klimavennlig planlegging i samarbeid med kommunene**	4.1.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt

Mobilitet

Virksomhet

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Etablering av sykkelparkering ved bussterminaler	4.2.1	Samferdsel	Ikke planlagt
Bibliotekbussen legger opp til miljøvennlig ruteplan med geografisk spredning slik at innbyggerne får best mulig tilgang til bibliotek tjenesten som et supplement til folkebibliotekene	4.2.1	Kultur, tannhelse og frivillighet	Fylkesbiblioteket
Toppfinansiering- utfasing og utskifting av kjøretøy- og maskinparken til fossilfritt gjennom utskiftningsplanen	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Krav til fossilfri transport hos leverandører	4.2.2	ANSKA	Finans og organisasjon
Fortsette arbeidet med utvikling av "Grønne bibliotek" - Jobbe aktivt mot anskaffelse for å innføre miljøkrav i transportavtale mellom bibliotekene	4.2.2	Kultur, tannhelse og frivillighet	ANSKA, Fylkesbiblioteket
Omlegging til utslippsfri kollektivtrafikk	4.2.2	Samferdsel	Plan, kulturminner, klima og miljø
Krav til bruk av elbil i driftskontrakter ved systematisk registrering og inspeksjonsoppgaver (for utenom beredskap og uavbrutt døgnkontinuerlig drift)	4.2.2	Samferdsel	Ikke planlagt

Dieslebiler skiftes ut med el-varebiler ved Akershus kollektivterminaler FKF	4.2.2	Samferdsel	Ikke planlagt
Kartlegging av etablering av ladeinfrastruktur for elbusser	4.2.3	Samferdsel	Ikke planlagt
Utbygging av ladeinfrastruktur i egen virksomhet	4.2.3	Finans og organisasjon	Plan, kulturminner, klima og miljø
Digitale samordningssystemer for kjøretøy- og maskinparken	4.2.3	Samferdsel; Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Bruke digitale møter for å redusere reisevirksomhet der det er hensiktsmessig**	4.2.1	Alle	Ikke planlagt
Stille klimakrav i leasing og leieavtaler for kjøretøy, innenfor budsjetttrammene**	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Alle

Samfunn

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Sykkeldager på skolene i Akershus	4.2.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel; Opplæring og kompetanse
Forbedre soneinndeling for kollektivtransport i Akershus og videreføring av pristiltak	4.2.1	Samferdsel	Ikke planlagt
Øke kollektivfremkommelighet og tilrettelegge for gående og syklende gjennom porteføljestyringen	4.2.1	Samferdsel	Ikke planlagt
Øke kompetanse om fossilfri nyttetransport gjennom nettverk og deltakelse i prosjekter	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel
Støtte nettverk og delta i prosjekter om hydrogen som et drivstoff i transportsektoren	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Vurdere klimavennlig mobilitet som tematikk i regional planlegging inkludert knutepunktsutvikling, parkeringsnormer og regulering av areal til ladeinfrastruktur	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Oppfordre og være pådriver for at innbyggerne går, sykler, reiser kollektivt eller samkjører til fritidsaktiviteter og friluftsområder**	4.2.1	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Plan, kulturminner, klima og miljø; Kultur, tannhelse og frivillighet
Legge til rette for kortreiste ferier og aktiviteter, gjennom samarbeid med den lokale reiselivsnæringen, og lokale kulturaktører**	4.2.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Næring, idrett, mangfold og folkehelse
Bidra til prosjekter for samordnet varetransport**	4.2.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel

Vurdere videre tilskuddsordning for ladeinfrastruktur i borettslag og sameier, finansiert fra miljøfondet**	4.2.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
---	-------	------------------------------------	---------------

Bygg og infrastruktur

Virksomhet

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Gjenbruk av bussleskur	4.3.1	Samferdsel	Ikke planlagt
Stille krav til ombruk	4.3.1	Finans og organisasjon	Opplæring og kompetanse Plan, kulturminner, klima og miljø
Prioritere midler til vedlikehold og rehabilitering fremfor å bygge nytt	4.3.1	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Energieffektivisering i bygg	4.3.2	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Strømproduksjon på bussanlegg	4.3.3	Samferdsel	Ikke planlagt
Stille krav til miljøkrav i byggeprosjekter	4.3.4	Finans og organisasjon; Opplæring og kompetanse	Ikke planlagt
Krav om CO2-budsjett og regnskap i henhold til innleverte EPD-er (Environmental Product Declaration) i asfaltkontraktene	4.3.4	Samferdsel	Ikke planlagt
Klimagassbudsjett i plan og prosjekteringsfase. Etablere en systematikk for å dokumentere effekt av ulike tiltak.	4.3.4	Samferdsel	Plan, kulturminner, klima og miljø
Klimaregnskap utarbeides for alle byggeprosjekter	4.3.4	Opplæring og kompetanse	Ikke planlagt
Benytter 4-trinnsmetodikken i utredning, planlegging og utbygging av prosjekter	4.3.4	Samferdsel	Ikke planlagt
Innsamle data for kvantitative effekter av tiltak	4.3.4	Samferdsel	Ikke planlagt
Stille krav til Miljøprogram og MOP (miljøoppfølgingsplan) i alle større investeringsprosjekter	4.3.4	Finans og organisasjon; Opplæring og kompetanse	Ikke planlagt
Miljøkrav i asfalt- og driftskontrakter	4.3.4	Samferdsel	Ikke planlagt
Metoder for klimabudsjett	4.3.4	Opplæring og kompetanse	Plan, kulturminner, klima og miljø
Øke andelen utslippsfrie anleggsplasser	4.3.5	Samferdsel	Ikke planlagt
Fossilfri byggeplasser	4.3.5	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Videreutvikle kompetanse i egen virksomhet om klimagassregnskap, rehabilitering av bygg og nullutslippsbygg- og anleggsplass**	4.3.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse; Samferdsel

Bidra til god utnyttelse fylkeskommunens arealer, f.eks. ved sambruk av arealer**	4.3.1	Finans og organisasjon	Opplæring og kompetanse
Kartlegge potensiale for bedre utnyttelse av tak og fasader på egne bygg til f.eks. solceller og forbedrede energisystemer**	4.3.3	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Stille klimakrav i prinsipper og byggeprogram for nye fylkeskommunale bygg og ombygninger iht. politisk plattform**	4.3.4	Finans og organisasjon	Opplæring og kompetanse, Plan, kulturminner, klima og miljø
Vurdere pilot for solcelleanlegg i tilknytning til veiinfrastruktur**	4.3.3	Samferdsel	Ikke planlagt
Vektlegge eller stille krav til andel utslippsfri maskinpark i byggeprosjekter, der prosjektets art gjør at dette er egnet**	4.3.5	Finans og organisasjon	Plan, kulturminner, klima og miljø

Samfunn

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Bærekraftige idrettsanlegg	4.3.1	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Plan, kulturminner, klima og miljø
Stille krav til ombruk av bygninger i stedet for riving/nybygg i uttalelser til kommunale plan- og byggesaker	4.3.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
ENØK-rådgivning til eiere av eldre og verneverdige bygninger	4.3.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Vurdere planlegging av nettkapasitet og muligheter for fornybar energiproduksjon i større utbyggingsområder i regional planlegging	4.3.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Øke kompetanse og samarbeid om masseforvaltning blant kommunene	4.3.5	Plan, kulturminner, klima og miljø	Samferdsel
Gjenbruk av masser	4.3.5	Samferdsel	Ikke planlagt
Vurdere masseforvaltning som tematikk i regional planlegging inkludert anbefaling om massehåndteringsplaner	4.3.5	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Kartlegge arealer for massedeponi/massegjenvinningspunkter i Akershus-kommunene	4.3.5	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt

Kompetanseheving og veileder om rehabilitering og bevaring av eksisterende bygg**	4.3.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Finans og organisasjon
Bidra til økt sirkulær økonomi, redusert forbruk og lavere klimagassutslipp gjennom bl.a. fortsatt bruk eller ny bruk av verneverdige bygninger og anlegg**	4.3.1	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Kompetansedeling om bruk EPC-kontrakter (Energy Performance Contract) i kommuner**	4.3.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utrede hvordan vi i samarbeid med kommuner og energiaktører kan bidra til å vurdere potensialet for økt kraftproduksjon som er arealkrevende samt solenergi på tak, fasader og grå arealer i Akershussamfunnet**	4.3.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Næring, idrett, mangfold og folkehelse
Bidra til kompetanseheving og/eller lage veileder/eksempelbank for kommunene om klimavennlig bygg og infrastruktur**	4.3.4	Plan, kulturminner, klima og miljø	Finans og organisasjon
Vurdere etablering av forum for masseforvaltning mellom kommuner**	4.3.5	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt

Jordbruk og mat

Virksomhet

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Redusere matsvinn og sette miljøkrav i anskaffelser	4.4.1	Finans og organisasjon	Plan, kulturminner, klima og miljø
Bærekraftig mat i kantinene	4.4.2	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Revidere rammeavtalen for matvarer med fokus på mat med lavere klimafotavtrykk**	4.4.2	Finans og organisasjon	ANSKA
Legge til rette for klimavennlig maskinpark hos naturbruksskolene gjennom utskiftningsordningen og dele erfaringer med andre landbruksaktører**	4.4.4	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse

Samfunn

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Fremme økt produksjon og bruk av biogjødsel	4.4.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Utarbeide landbruksstrategi med blant annet karbonopptak i skog og jord og matproduksjon	4.4.3 (og delvis 4.1.4)	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Ikke planlagt

Styrke kompetanse om matsvinn, lokalmat og klimavennlig mat i skolene**	4.4.1; 4.4.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse
Videre samarbeid med landbruksnæringa om klimakutt gjennom bl.a. prosjektet «Klimasmart Landbruk»**	4.4.1; 4.4.2; 4.4.3;4.4.4	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Plan, kulturminner, klima og miljø
Samarbeide med kommunene om å fremme klimavennlig mat**	4.4.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Fremme lokalmat og lokale matopplevelser**	4.4.2	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Plan, kulturminner, klima og miljø

Avfall og ombruk

Virksomhet

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Økt kildesortering og redusere avfallsmengder	4.5.3	Finans og organisasjon	Ikke planlagt
Lage /ta i bruk løsning for gjenbruk av møbler i egen virksomhet og i organisasjonen som helhet**	4.5.2	Finans og organisasjon	Ikke planlagt

Samfunn

Tiltak	Prioritert område	Ansvarlig rådsområde	Samarbeid
Øke bevisstheten om tekstilforbruk og bærekraft i skolene	4.5.1; 4.5.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse
Videreutvikle sirkulært kart	4.5.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Fremme økt produksjon og bruk av biogass	4.5.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Øke kompetanse om sirkulær økonomi i skolene	4.5.1; 4.5.2; 4.5.3	Plan, kulturminner, klima og miljø	Opplæring og kompetanse
Flere tilskuddsordninger kan bidra til å styrke sirkulære verdikjeder. Flere ordninger er innrettet med dette som en av prioriteringene.	4.5.1; 4.5.2; 4.5.3	Næring, idrett, mangfold og folkehelse	Ikke planlagt
Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold fortsetter sitt arbeid med å styrke bærekraftige bibliotek**	4.5.1	Kultur, tannhelse og frivillighet	Plan, kulturminner, klima og miljø Fylkesbiblioteket
Øke kompetanse om ombruk og klimavennlig anskaffelser i samarbeid med kommunene og klimanettverkene**	4.5.1; 4.5.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt
Bidra til økt ombruk, gjenbruk og redusert forbruk i kommunene**	4.5.1; 4.5.2	Plan, kulturminner, klima og miljø	Ikke planlagt